Jüdische Pester Zeitung.

יידישע פעסטער צייטונג

דיעזעס בלאטס ערשיינט
דריימאל וואכענטליך
מיטוואך, מיטוואך אונד פרייטאג
אונד קאסטס
פיר אסטערריך-אונגארן
גאנציעהריג 8 גולדען אסטר. ווע.
האלביעהריג 4 גולדען אסטר. ווע.
פיערטעליעהריג 2 גולדען אסטר. ווע.

פירס איינזעלנער
נאמיעריהריג 9 גולד. — קר. אָ. ווע.
האלביעהריג 4 גולד. 50 קר. אָ. ווע.
פיערטעליעהריג 2 גולד. 25 קר. אָ. ווע.

אויף דיעזע ציישונג קאנן מאן
יעדען טאג
אבונירן.
אונד דער פרענומעראנדס-פערמין
בעגינגט מיט דעם עסטאנג דעס
ערסטן בלאטעס.

דיא רעדאקציאן בעפינדעט
זיך אין
פעסט.
ווייטצנער בולוואר נומ׳ 29.
וואך מאן אויך דיא פרענומעראנ-
אָנס-גלעדער צו ווענדען בעליעבן.

Nr. 87 זעכצעהנטער יאהרגאנג פעסט, מיטטוואך ה אב ה.תרמ״ד. Pest, den 30. Juli 1884.

איין נוהלוסטענ-פיהרער איבער דען נוהלוסמוס.

דער מאהדיסשפאנדענט איינעס הערפאהרא-נגדען ווייגער בלאטעס טהיילט איינגע איסט דיגען דעם נוהלוסטענ פיהרערס לעא הארטמאנ מיט, וועלכע דעזעלבע יאהרגאנג ווייגע איפגעט-דאלטעס אין אמעריקא איבער דען נוהלוסמוס גע-טהאן האט.

לעא הארטמאנ ווער פאר 3 יאהרען פאסט דיא איזראבע איינעס פרעגעס צווישען פראנקרייך אונד רוסלאנד, אונד האט דאמאלס דיא איפעער-זאמקייט דער נאנצען וועלט איך זיך געריכטעט. ער ווער נאמלוך דאס הייפט ענגער פער-שווארזע, וועלכע דען איינגאבאנגצ אין דיא ליפט געשפרענגט האט, אין וועלכעס דער שפאטער ערמארדעט צאר אלעקסאנדער II. פאן פעטערס-בורג נאך מאסקו ריישט. הארטמאנ מיטדעטע אין איינעס דארפס אין דער נאהע פאן מאסקו איינע הלינע גרייסלעריא. דיא ער אינבעזיץ ליעס, דיא ארבייטער דורך בעשטעללטע ער, ווא ער דען הארפיטען זאגטע, אים מאסקו, דעזעלבע יאהר יאממטלוד נוהלוסטען.

וועלכע פאן דער יאהרגאנג הארטמאנס אים איי-גען איינגעארדנטען נאנג בזו אונטער דען איזע-באהנהאמס ערריכטעטען, דען דיא יאהרגאנ אין מעד-דערען שטעללען מיט שפרענגשטאפפ איינגעטע-ריכטעטען. איינזעהר לעזער ווערדען זיך פעללליכט נאך ערגאנגען דאס דער איזענבאהנצוג, וועלכער דען פאהטער דעם עטעגיגען רוסשען רייכעס, אים יאהר 1879, נאך מאסקו בראכטע, אין דער טהאט אין דיא ליפט געשפרענגט אונד זאמטט דען אינוואססען פערניכטעט יאהרגן, דער דאזעזר וועלכסט בליעב עדאר אינפערוערדט, דא זיין יאגאן אים איינגע עריגען פרוהר פארגעפאהרען איזט, אלס עס דיא נוהלוסטען, בעריגנעטען, דיא בעיאהנער דער לינגען גרייסלעריא יאהרגן פלאטצלך פערשיאגען דען, איינגע יאהרען ערפאהרען אונד פאן איינגע מאנאט איינגע מאנאט אינגע דאס גע-שטאנדנ אונד דיא הארטמאנ אונד דער זאפיע פערשווארזע דיעזעלבע ווערדע שפאטער דיא מאר-דערישע באמבע געגעבען, וועלכע גענגע דען צאהלע געשווערדע יאהרגן אונד דיא אייד הונגעריג טעט יאהרדע) געפאלגט אונד גלייכטעט יאהר דען אייט. — דא הארטמאנ בעפאנד זיך ערזאך בעריגס אין פאריז. דיא רוססישע רעגיע-רונג פערלאנגטע דעססען אויסלייפערונג, פראנק-ריך פערווייגערטע דיעזעלבע, דא הארטמאנ נוכט אלס גאטטלאז, זאגטעגן אלס פאליטישער פער-בריעכער בעטראכטעט יאהרגן, וועלכע דיא דע-פעלל נוכט אויסלייפערט. צווישען רוסלאנד אונד פראנקרייך עגשטאנד דאנן אין דעפפענטליכע מעינונג דאס אלגעמיינע ציט הארטמאנ אויבער דיא נרעגנצע פראנקרייכס געוועטצט אונד נאך אמעריקא געבראכט יאהרגן. דיא רוססישע רעגיערונג שיקטע פאר יאהרגן צו אייגעם רייכע, יאהר רוססען, אים עס יעדאך נוכט גלעגען.

לעא הארטמאנ האט זיך פאר 8 טאגען אין געוויסאן דאס לעבען גענאמטען. דיא איזראבען דיעזעס וועלבסטמאהרדס האט גיעמאכט בעפאנגנ. ביא דיעזער גלעגענהייט פונדעס עס דער איינ-גאנגס עריאהנטע בעריכטערשטאטטער פון ווי-טין, דאס געשפאר, וועלכעס ער מיט הארטמאנ נאך דעססען אנהנגס אין אמעריקא האטטע, צו פערפאסענטרעגען.

ווא דענגען זיא איבער דיא פאלגען דער פר-מאהדונג דעס צאהלען? פראנטע אינטער אנדערעס דער בעריכטערשטאטטער. — הארטמאנ: דער 13-טע מארץ (דער טאג דער ערמארדונג) האט אינס זעהר געשאדעט; דאס ווא איין גראסער פעהלער . . . . מאן רעכנעטע איך עטווא גאנץ אנדערעס. — אינד ווענן רוסלאנד ווערלאך אינע פערפאססונג האבען ווערד? — דאס ווערד דאס לאבערלכסטע זיין, דאס דיא וועלט יע געוועהנען דאס. — יאהרס דענן? — גאנץ אינפאך, ווייל רוס-לאנד פיר דיא פערפאססונג מיט פרייהייט אינטעללעגען דאס. דער אינע טהייל דער אינ-טעללעגען ווייל דיא זעלבסטערשטאפפ דעס צאר-ען אינפעטעס ערהאלטען, דער אנדערע טהייל ווערדע, מאן פאן אינער פערפאססונג, וועלכע אין צאר גיבט, דען נוטעס ערהאלטען. אללעס ווא בעשטעהט מיט פריהייר גיעדרעגרעסס ען ווערדען, דאנן ערסט קאנן מאן אין רוס-לאנד אינע בעסערע רעגיערונג ערוואר-טען. אך מאן אהנע פערזיכערן, דאס גערארע דיא רעגיערונגסלייטע עס זיך ווילכע דען פערע דיעזער לעטטערען פארטיא בילדען, וועלכע מאן נוהלוסטען גענגט. הארבער מאן מאנן נאטירלך לאבען, מאן מיס זיך אבער אין פרייען מיך. — יאהרס פרייען דיא זיך — דאהרס, ווייל עס נוהגענדס אין דער וועלט זאהלע באהרטערע גיבט ווא דיא אינגעריגען זיך. — רוססאקאפ, דער צאהלענמארדער? צוס בווישפיעל, אזט דאס אין באהרטער? — רוססאקאפ אזט אין אינבעדי-טענדעס גיבטס געוועזען: דאהין לייגט אבער עבען דיא מאכט. דאס עס ביא אנס אין רוסלאנד זא פעל פאן דיעזעס גענדערעל גיבט, דאס מאן עס מיט דער שיפעל שאדדען אונד יאהדן אומער ווייפען קאנן. אין יאהרס גענגט, אונד דיעזעס גע-וינעל הענגט אן דיא מיער, געדט צוס גאלגען אונד לאבט אונד פרייט זיך אבער דען זיג. דיעזער הערלענטאט: דאס אזט דאס גיבט, יאפאן דיא גאנצע אינגריגע וועלט קיגען בעריפפ דאס. — ווא אזט דענן אהרע מיינונג בעצוגליך דער אנדע-רען טהיילנעמער דעס 13. מארץ? — דער הער-פאהרגאנגדסטע אנטער אהנען אזט — פאפיא פערא״פ״פא, דאס אזט אין באהרטער! אין מאהרשטען אין מערקווירדיגס מארבען אונד אין אינפערנאלבער דעיאלציאנאר! אינע טיפפישט מאכט . . . . אינע ווייטט פאפיא דאס עס ביא אנס גיבט גענעבען אונד ווערד עס גיבט גענען. אין הערד ווא דיא! פלעטטע גיבט אוס בענגאהרונגס, ווא עס עפפס הערפאמאן (דיא צאהלע-מארדערין טהאט

אנדעס הארטמאנ צוגאב, דאס דיא הינ-ריכטונג דער פרוה צאהלענמארדער דער פארטיא אינען גראסען שראנ פערזוכטע, ווא ער דענגאר אבערצייגט, דאס דיא נוהלוסטען זיך ערהאלטן ווערדען. דאס קאמטע זאגטע ער. ווא בעריכט טהאט, ענגע צוגעגען הערים, אונד דאס אללעס אין פעטערסבורג אינטער דער אינטע-ליגענץ אין פוכס אינער מיללאן אאן דווא-נגס (הינריכטונגס-ערן) דיא אללע שפטעלרענסטע לייסטען, ווענן שעלאבאפ דען ווענגען רוססאקאפ אין ווענגען מאנגען בערעדען קאנגט דיא גענגען דען צאהלען צו ווערפען, וא אזט עס לאבערלך דראהן צו צייפרען, דאס עס מאגלך זיין ווערדע, ווייטערע רוססאקאפס צו בערעדען. דיא צאהל אינזעער אנהאנגער אונד פרייגדע ווערד איממער גראסער. ווא קאנן דיא רעגיערונג מיט הונדערטטויזענדען פאן מענשען טהון. קאנן זיא דאלב רוסלאנד צו-אממענפאנגען. אויפהאנגען אדער נאך סיבירייען שיקקען? אין רוסלאנד גלייכט הייטע גענאמאנד אן עטווא, דיא געוועללשאפט אזט דורך אונד דורך פערדערבט. יע פערריקטער אייגע אדעע אזט, דעסטע זיכערער אזט אהרע דורכפיהרונג. נור דומקאפפ אדער לייגער קאנגען פאן גאנצאנאלען קראפטען פאן גראסען בעשטרעבונגען שפרעכען. נון, דאס רוסישע פאלק אזט אינפאהיג זיך צו עגטוויקקעלן אונד דאנו האט עס דיא ווילדהייט אונד דיא באבארייא ווייגער אינטערדריקקט געמאכט. ווע, אים דער וועלט מיט דעם הייטיגען רוסלאנד! אין נייעס רוסלאנד מיט געשפפען ווערדען. — געדארט דאס אין דאס פראגראמס אהרער פאר-טיא? — נין, ווא געהט מיך דאס פראגראמס אן? אך בין זעלבסט אין פראגראמס. — אך בעריפפ אבער נאך איממער נוכט גאנגין קלאר, ווא זיא אינגענטלך אבער אהרע פארטיא דענגען.

קראפטע מיינער פארטיא אזט אין דאפפענגנגסלאזט גזונדעל. אין הייפען שוטט, דער לאנגסט האטטע אינגגוויאר-פען ווערדען זאללען. דיא בעסערען געגען נאך בראשערען הערים, וועלכע נעמאנד לעזט, אינפאך אים פרכט, אים גיבט ווא-הנזונגנ צו ווערדען. אנדערע זיך געווייסעהאפטער, טרי-ען אינבאנגיג, אים אהרע פערצווייפלונג אין דעם ווינע צו ערשטרקען. עס האבען זיך יעדאך אויך מאנגער פאן אויגע-נגס קראקטער אינגעגאבבי-טעט, דיא נעהמען שטאאטסאמטער אן, זוכען זיך פאר פערדאבטיגונגען אונד לייסטען דען נוהלוסטען אונשאטבארע דיענסטע. אונד דיעזע מאנגער ווערדען אינזערע זאבע צוס זעגע פוהרען.

דיא כאלערא.

דיא רוממייט בלייבט זיך איממער גלייך, דער פאבעל אזט אינבראלל עבען נור פאבעל אונד ווענן ער גלייך פראנצאזישער פאבעל אזט, אים מאסקאל אלרט נאמלך גערערבען, דאס דיא אראבע אינען שיערען מאפפ גענען דיא מאססע דעס פאלקעס צו בעשטעהען האבע. אונטער דער ארבייטענדען קראססע גיבט עס אינע מעגגע לייטע, וועלכע אינבערגיגט זינד, דאס דיא דאקטארען דען אייפטראג האבען, דיא עפדעמיע צו פערבריי-טען, אונד דאס דיא מיטטעל, דיא זיא פערשרייבען, גיפט זינד. אייגיגע לייטע האבען דען אראבע גע-צוויאנגען, דיא מערצען פארהער צו קאסטען, בע-פאר זיא אינגעגעבען ווארדע. אין ינגער מעגגע, דער אינען אראבע צו זייגער קראנקען מיטטעל קאמטען זאה, שלאפ פאר זיינען אינען דיא טהירע אונד לייפ אזהן גיבט אין. אין אנדערע בע-דראהטע דען דאקטאר מיט אינעס מעססער אונד צוואנג אזהן, דאס הייז צו פערלאססען. אין ווא אפן ווא זיך אינע קאלאגע פאן אינטאליגיטען פיטערן פאן הונדערטפנאנדדרייסיג פאמיליען מיט עטווא אכטהונדערט פערזאנען בעפינדעט. ווארדען מערי-גיגע פאן דען אראבען פערטהיילט, אונד דיא לייטע ווא-פען זיא צו דען פענסטערן הינגיס. דיא דאך, מארען פרכטען זיך, דיא הייזער דער אינטאליגענ-צו בעטרעטען אונד נעהמען יעמאנד נור מיט דעיאל-ווערן בעיואפנגס צו דען באלערקראנקען. בינ-טען אונד דראהונגען פרכטען גיבטס.

דעם דער עהרע; ער פאלגטע איינער שטארקען איבער-צייגונג אונד קאנגטע אויסער דיעזער קיינען אנדערן פיהרער. אללעס פיר דאס פאטעראלאנד, אללעס פיר דיא עהרע, אללעס פיר דיא וואהרהייט, זונד זיינע לאזונגס-וואָרטע אונד אין דיעזעם זיינע האנדלעטע ער אויך, דענן ער איזט פאם שיטיל ביז צור זאהלע אין פפלוכטבע-וואוסטער, רוטשעלוכער מאנן."

זא שריעב דאמאלס אבבא העטמאן איבער וועדהא-וואי, אבבא העטמאן, דער נאכדעם ער וועדהאוואי ווירק-ליך עקאנגס האט, איהן אלס אויסזוארוף דער מעגשלי-כען געזעלשאפט, אלס עהר- אונד געוויסענלאזונג פאלקס-פערפיהרער בעצייכנעטע, וואס זואגדער, וועגן ווער יינגערען אונס פאן וועדהאוואי זיך לייטען לעסקען, אונד איהן פיר אי-נען מאנן הולדטען, אין דעססען געזעלשאפט צו פערוויילען איינע עהרע וואר. עיסט שפאטער — ליידער עטוואס צו-שפאט — מוסטען ווייר דיא טרייינע ע-פאהרונג מאכען, דאס קיין עהרלוכער אונד אנשפאנדיגער מענש אין דער נאהע וועדהאוואי'ס פערווייילען דארף; דענן עגטוועדער ווירד ער צום נכסטען רדיגען אונד עהרלאזען מענשען, וויא וועדהאוואי עס איזט, אדער וועגן ער זיינע עהרע דאך בעוואהרט. דאנן ווירד ער פאן וועדהאוואי געהאסט אונד פערפאלגט, וויא דיא עהרלוכקייט פאן דער געמיינהייט פערפאלגט ווירד.

וועדהאוואי איזט דער שפיעלבאלל איסעער איינ-פלוסס, דיא וועללען דער עיאיינגיסס שלייטיגען איהן דאמאלס האך עמפאר, ער האטטע ניכט דיא קראפט אונד דיא פאהיגקייט, זיך דארט אבען צו עהאלטען. דיעזעלבע אונזיכטבארע קראפט, דיא איהן דאמאלס עטפאהרונג, ציעהט איהן יעטצט אימטער טיעפער אין דען אבגרונד הינאב.

אם אבענד דעם 14-טען יאנער בענאנטען דיא דעמאָנשטראציאָנען פאר דעם קאסינאָ אין דער האטוואגע-נאסטע, דיא ערשיעקטען בעאָרדלוכען אָראנגע בעאָרדע-טען צוזאר אויף אָאנגטאג קאוואללעריע אונד אישללעריע נאך בודאפעסט, שפיירטע טעלגראמטע דורכפלאגען דאס לאנד אין קריין אונד קוויע: דאיטס בראך אבער וועדער איינע רעוואָלוציאָן אויס, נאך וואיידען באריקאדען געבויט אונד ערהאָב אויך דיא אנארכיע איהר הויפט ניכט. צווייא מענשענאָפפער פאָרדערטע דיא בעוועגונג. דאס איינע אָפפער וואר דער וואָהן איינער ארטען יודענפייא אויס נאדי-קאָראָלי, דער יוויסס אדאָלף שווארץ, דאס אנדערע איין ארטער פיאקערקושטער.

ווייר וואנטען עס דאמאלס ניכט וועדהאוואי צו זאגען, דאס בלוט פיר איהן געפלאָסען. איבערפלוסטיג שאָגנוג! נעטמאלס האטטע ער איין טשלייטיגעס, בערוהיגנדעס וואָרט פיר דיא אָפפער.

אונד דאך מאָכטע אויך דיעזע ארטע יודענפייא אויס נאדי-קאָראָלי איין הערין האבען אונד לייכטע דיא איהרען זאָהן זיכערליך עבעזאָגן, וויא פריוא שאָלטאָאי איהרע עס-טער גלייבטע.

אונד פיר דיא פריוא דעם ארטען קושטערס וואר דער ארטע מאנן עבענאָ דיא איינציגע בעשטעע געוועזען, וויא עסטער עס איהרער מוטטער געוואָרדען וואר, „וועגן וויא וועדהאוואי פערקונדעט, דיא יודען זיא ניכט אבגע-שלאכטעט האטטען."

דער פערזוכאבער דעם טאָרעס צווייער מענשען פראגטע גיך מיט איינער צוילע, אָב דיא ביידען פערזואיסס געבליעבענען וויטווען אייך דאס טאגליכע בראָד האבען? דאס אויפריכטיגע, מיטליידאָללע הערץ וואָהלט אין דען פערזאָגען ניכט אבער אָאָן דער יודענפייא אין נאדי-קאָראָלי אונד אָאָן דער קושטערסוויטטע אין בודאפעסט לאָסט זיך עבען קיין קאָמיטאל שלאגען, מאן קאנן דאריים קיינע אָאָלי-כע שקאנדאלע מאכען, אונד אויך ניכט — אָאָיזעל געלד פערזיעגען, וויא דורך דיא ווייטווע אָאָן מיסאָ-עסלאר.

(פאָרטזעטזונג פאָלגט.)

פרענומעראציאָנס-איינלאדונג.

ווייר ערזוכען אינזערע געעהרטען פרענומעראנטען, דערען פרענומעראציאָנס-טערמין אם 15-טען אויגוסטלי״ר צו ענדע גענהט (וואס גאנץ ריכטיג איך אויך איהרע „אדרעסס-שליטיגע" אנגעצייגט איזט), איהרע פרענומעראציאָנען צו ערנייערן, דאמיט דיא פערזענדונג דער בלאטטער קיינע שטאָרונג עליידע.

ווייר ערזוכען אינזערע געעהרטען פרענומעראנטען אונד פרינדע זיך מיט איהרען צייטשריפטען גיך דיא דעקטע אין אינזערע רעדאקציאָן צו זענדען אונד דיא אדרעסס אומטער דיטליך וויא פאָלגט אנגעגעבען:

יידישע פעסטער צייטונג

וואטצנער בולוואר נומטער 29,

Jüdische Pester Zeitung

Waitzner-Boulevard Nr. 29, Budapest

געטעפטסבעריכט.

פעסטער-פריוז.

קאָרן (נייא) 7.40—7.80 גולד.

גערסטע (נייא) פוטטער-וואאר 6.50—6.80 גולד. מאלץ-וואאר 7. — 7.50 גולד.

האפער (אלט) 7.60, (נייער) 7.25 גולד.

קוקורוץ 6.65—6.75 גולד.

רעפס באנאטע 11.50—12.25 גולד׳ פער קאסטא. פער אויגוסט-סעפטעמבער ל״י צו 13 — 13½ גולד.

מעהל-פריוז (פער 100 קילאָגראם זאמטט זאק.

פריוא אב פעסט:) נומ׳ 0: 17 גולד. 50 קר. נומ. 1: 17 גולד. — קר. נומ. 2: 16 גולד. 50 קר. נומ. 3: 15 גולד. 70 קר. נומ. 4: 15 גולד. 10 קר. נומ. 5: 14 גולד. 70 קר׳ נומ. 6: 13 גולד. 80 קר. נומ. 7: 13 גולד. 10 קר. נומ. 8: 12 גולד. 20 קר. נומ. 8½: 11 גולד. 30 קר. נומ. 9: 9 גולד. 80 קר. פיינע קליע 5.10 גולד. גראָבע קליע 4 גולד. 30 קרייצער.

הילדענפריטטע: ערבסען אינגאריישע — 9—11 גולד׳ לינזען 12—18 גולד. פיזאָלען גראָבע וויייסע 9.50 גולד. — צווירעל-באָהנען 10—11. גולד. ראָהע הירזע — גולד׳ הירזע בריין 12.50—13.50 גולד. מאָהן גרייער 27—28 גולד׳ בלוטע 31 גולד. קומטעל 28—29. מאָהאיזאמען 8—8.50 גולד. (אללעס פער 100 קילאָ.)

ערדעפפעל (נייע) 2.50—2.70 גולד. פער מעטרע.

שפיריטוס. נייע מעטאָדע, אים קלייגען 28.50 גולד. אים גראָסען —.28 גולד. אלטע מעטאָדע —.33—33.25 גולד. אללעס פער 10000 לישער-פערצענט.

צוויעטשקען. באָסנישע פער אקאָבע-נאָוועמבער 75 18 גולד פערבישע 81.50 גולד.

צוויעטשקען-מוס (לעקוויאר) באנאטער —.19—19.50 גולדען

וואכס ראָזגוויער 144—145 גולדען.

קאָפפעל, אינגאריישע פריוא 19—19.50 גולד.

צוקער, ראָפפינאדע 39. — 40.50 גולד. מעליטע 37,50—38,50 גולד. ווירפעל-צוקער 42 גולד.

ריבאל, צו 38 גולד. פערפערצ.

רעפס קיכען, —.6 גולד.

אינשלטט, (חלב) 47.—48. גולד.

פעטראָלעאם, 75 33—24 גולד.

שאפ פעללע. אין אָאָרגער וואָבע וואוירדען 8000 שטוק פערשיעדענער נאטשטגען פערקויפט. אז׳ צ׳ דייטש-וואָללענע אָאָרטהרינע 3,40—3,80 גולד׳ דעטערהרינע 1,80—2 גולד. פער אאאר. פערבישע אָאָרטהרינע 120—130 גולד. באטשקער אונד באנאטער אָאָרטהרינע 2,60—3,20 גולדען. באָבנישע אונד קראָאטישע דעטערהרינע 42—43 גולד. פער 56 קילאָ. (אללעס פער 2 פערצענט ראבאטט.)

לעדער, נעפאקטעס פפונדלעדער אָאָן 25—28 ק׳ — — גולד. — אינגאר פערזעטצט טערגען אָאָן 10—14 קילאָ, 168—172 גולד. צווייטאר פערזעטצט טערגען 16—18 קילאָ 166—170 גולד. אונד דרייטאר פערזעטצט טערגען 19—22 קילאָ 122—175 גולד. — **אבבע-לעדער**: קוה-הויטע נעגערבטע 5—6½ קילאָ 215—220 גולד. נעגאָנענע 6 — 7 קילאָ 215—230 גולד.

קאלב-פעללע, נעגערבטע 6—9 קילאָ 345—375 גולד. בריוטע 9—12 קילאָ 445—470 גולד.

הויטע פער — קילאָ, טראָקענע אינגאריישע אבסען-הויטע — קילאָ צו 110—114 גולד. — דעטטע קוה-הויטע — קילאָ 105—108 גולדען. ראָהריישע 11.50—12.50 גול. פיטשלייגנע 112—115 גולד. (אללעס פער אאאר.)

קאלבפעללע לאנגאארע 190—195 גולד.

שאפ-וואָללע. אין אָאָרגער וואָבע וואר דאס גע-שאפט לעבראאפט. עס וואוירדען 1700 מטרע. פערקויפט. אז׳צ׳ קאמטוואָללע צו 78—88 גולד. מיטטעלגע טיכ 100—115 גולד. (אללעס פער 56 ק׳).

וויינער פריוז.

וויינען (נייע), פערקויפט וואוירדען 30000 מעטרע׳ פריוז: סלאָוקישער וויינען 75—78 קילאָ 8.30 — 9.90 גולדען פער מעטרע-צענטנער.

קאָרן (נייא), אינגאריישע 72 קילאָ 8. — 8.40 גול. פער מעטרע.

האפער אינגאריישע 7.90 — 8.10 גולדען פער מעטרע-צענטנער.

לאטטאָעריעזיעהונג פאָם 26-טען יולי 1884.

וויינען	3	12	56	89	77
גראָזן	68	11	64	85	34
טעמעשוואר	8	62	6	41	28

פערא׳נטוואָרטליכער רעדאקטער: מאקס סאבאָלטשי.

פריוכט- אונד מעהל-פריז-טאבעללע.

וויינען (אלטער)	פער 100 קילאָגראם	קוואלישע פער דעקטאָ.
נאדר-אונגאריישער	75	—.— —.—
„	76	8,95— 8,90
„	77	9.— — 8.95
„	78	9.10— 9.05
„	79	9.20— 9.15
„	80	9,30— 9.25
„	81	—.— —.—
		—.— —.—
פעסטער-באָדען	75	—.— —.—
„	76	9.20— 9.15
„	77	9.30— 9.25
„	78	9.40— 9.35
„	70	9.55— 9.50
„	80	9,55— 9,60
„	81	—.— —.—
וויסענבונער	75	—.— —.—
„	76	9.20— 9 15
„	77	9,30— 9,25
„	78	9.40 — 9.35
„	79	9.55— 9 50
„	80	9.65— 9.60
„	81	—.— —.—
טהיס	76	9.30— 9.25
„	77	9.40— 9.35
„	78	9.55— 9.50
„	79	9.65— 9,60
„	80	9.75— 9.70
„	81	—.— —.—

פריכטע		פער 100 קילאָגראם
קאָרן	72—70	8.— — 7.75
גערסטע מאלץ	60	7,15— 6.80
„ פוטטער	62	—.— —.—
האפער	41	8.10— 7.90
קוקורוץ באנאטער	75	6.70— 6.65
דעטטע אנדערער	73	6,65 6,60
הירזע	—	8.25— 7.75
		9.27
וויינען	פער הערכסט	9.64
„	„ פריה-אהר	—.—
„	„ יולי-אוגוט	6.69
„	„	—.—
„	„	6.82
„	„ פריה-אהר	6.52
„	„ הערכסט	13⅔
רעפס	„ אוגוט-סעפ.	

זאק מעהל		
	נומטער	0
דער זאק	„	1
צו 100	„	2
קילאָגראם	„	3
	„	4
מיט זאק	„	5
פריוא באהן	„	6
	„	7
	„	8
	„	8½
שפיריטוס אדער מעטאָדע פערסטעפט		
	„ נייע	קראטאָזיל

17	50	
17	—	
16	50	
15	70	
15	10	
14	70	
13	80	
13	10	
12	20	
11	30	
32	25	
28	—	

כורז-טאבעללע פאָם 26. יולי

	fl.	kr.
לאזע		
פאאנטלוי לאָזע צו 20 גולדען	23	50
פריוטטער לאָזע 100	128	—
דטטאָ 50	68	—
וואלדשטיין-לאָזע 20	28	50
וויינשטיינע 20	138	20
וויינגרעאָזע 20	25	90
אָפפענ. באָאָנקרעדיט.-לאָזע	—	—
פרעטטיגע פרעטטיגע-אללגעמ.	30	—
וויערטה-פאפיערע.		
אינגאריישע באָדענקרעדיט 6%	122	20
דטטאָ צו 4%	91	90
אָפפענ. באָאָנקרעדיט שפיריטע פריוא	106	30
אינגאריישע פאפיערע-רענטע	88	90
אינגאריישע נייטרענטאפפענטגען	101	60
פרעטטיגע באנאטער	101	50
דרעפפענבוריגישע	101	25
גאליציגישע	101	50
באָאָמישע	106	50
קראָאָטישע אונד פלאוואָנישע	—	100
אינגאריישע אינגענאאר-אללגעמ.	143	25
וויינעגרעטס-אבגאָבען-אָבליגאציאָנען	99	50
פפאנדבריעפע דער אינגאריישען באָאָנען. קרעדיט צו 5% פרעצענט	101	75
דער אינגאריישען הייפאָטעקען באנק צו 5% פרעצענט	101	—
דער אינגאריישען אללגעמיינען באָאָנען. קרעדיט-אנשטאלט צו 5% פרעצ.	—	—
דער אָפפענ. באנק 1869 פרעצ.	96	30
באָאָנ.-אָפפענ.-באנק 5%	96	40

	fl.	kr.
געלדקורז		
דולגרע-אייגע	100	
דוקאטען	5	74
עפפעריינס.-אינגאריישע 8 גולדען באָאָנ.		
דייטשע מארקע 20	9	66
דייטשע רייכסבאנקנאָטען 20	59	55
20 פראנק-שטיקע	11	92
אאטטער ריינגעל	1	21
לאזע.		
854 .ער לאָזע 4.פערצענט. שאאאס.-לאָזע	125	—
1860 .ער „ באנאנע	135	40
דטטאָ „ באלנע	144	75
1864 .ער לאָזע צו 100 גולדען	168	75
דטטאָ „ 50 „	169	50
אינגאריישע-פרעטטיגע.-לאָזע צו 100 גולד.	115	10
פרייבורגער-לאָזע	114	80
קאָאָ רענטשיינע	39	—
פרייגלע-לאָזע	20	70
קרעדיט.-לאָזע	176	25
קלאוי.-לאָזע	44	—
באָאָנ.-אאפפענ.פפאנדבריעפע	—	—
אינגריקי-לאָזע	19	20
קנולקעריש.-לאָזע צו 10 גולדען	19	—
באָאָקריי לאָזע 20	18	30
אָפפענ.-לאָזע 40	41	50
מאלט.-לאָזע 40	38	75
וולאָאָס.-לאָזע 10	19	—
מאלט.-לאָזע 20	54	—
אלאצגלאס.-לאָזע 20	21	50
מס.-נעאאס לאָזע 40	48	—

Eigenthümer Wittwe Frau M REIS. Verantwortlicher Redacteur: MAX SZABOLCSI. Budapest, 1884. Druck von am. Márkus, Grosse-Kronengasse Nr. 23.

איערע וואהלגעבאָרען

אינדעם ייאָר ווען געדרוקט דער „ציר גיטלער עריגערונג אין דער פראָנטמעראַנען האַלבכסס איז דאָ, האָבען ווי עס האַפּענטלך נכט נאַטרוגעגטרוי ייִדראַלט דאַיִיס הונגייִיען, ווען דאָ ווער דאָ דעראַרצאָ דער „ייִדישען פעסטער ציטונג“ בעשטרעבט איז, אַהרען געהרטען לעזערן שטעטס נור דאָס בעסטע צו בעטען. עס איז בעדיִיס אינבעשטרוטענע טראַטואַנע, דאָס דאָ ווען וועלטען יאָרען בעטרעגערע „ייִדישע פעסטער ציטונג“ הוטע אין ייִדישען קרייזען אין מאַסנגעבערעס אַרגאַן געוואָרען איז, דאָ אינזערע גלויבענסגענאָסען דאָ פאַלסטע אינטערעסען געוואַכען האָבען, דאָס אין דעמעלבען דאָס וואָרטע ייִדישע אינטערעסס פון אַלטשטעטען געוואָרט. דאָ געגעניאַרטיגע דעראַנצאָ שרעקען אינדערהויפּט קיינע אָפּער אינד קיינע מיטע אָם דאָזיגע ציטונג, אייך אין פאָלטשער בעגיגע הונג איך ענער האָבע צו עראַלטען, איך וועלכער אַרבע דע פאָלטישע בלאַטטער שטעהען. — דאָ „ייִדישע פעסטער ציטונג“ בריגט אָפּ זאָלכע אינטערעסס אַנטגע בעדיִיטונגען, וועלכע דאָ בעדיִיטערסטען הויפּטשטאַדטען בלאַטטער איס דעמעלבען גערעגע גנטגעדמען, דעוועלכע איז אלוא אין אַרגאַן איך דעסען מיינונג אַדלגעגטאַלטען געוויסט געלעגט ווערד, וואָס צו גענעג בעוויזט, דאָס דאָ דעראַרצאָ אַהרער אַ פּגאַבע פאַלאַטטען געוואַכען איז, דאָס פאַלגעטאָן דער „ייִדישען פעסטער ציטונג“ איז עבנגאַלס אַ שפּאַנגער אינד אינטערעסאַנט, דאָס דער דעראַרצאָ פאָן אַלען ייִדען דאָ פאַלסטע אַנערגענגען פון דעסען פּראָפּעגטלעכען צו טהייל ווערד. איך נאָכ בעשטעלונג איך דאַסגעלבע פאַרטראַרטער געוואַכט ווערען. — ווי געבען אינס דעמנאָך צפּעדיכטלך דער אַנגע געהטען האַפּענג הען, דאָס דאָ „ייִדישע פעסטער“, אייך פּערגערהען, אין טרייער אַבאַנגנגס דער „ייִדישען פעסטער ציטונג“ בלייבען אינד אַהרע פראָנטטראַנען עראַנסטעגנ עריגערען ווערדען.

האָכאַכטונגספאָלל

דאָ אַדמיניסטראַנען דער „ייִדישען פעסטער ציטונג“.

דער אין לאָנדאָן ערשיינענדן „טימס" שריבט אין קאָרעספּאָנדענט אים מאַרסעל: דיא העפטיגקייט דער עפּדעמיע איזט ענטשיידען אים אבגעהמען, אונד עס איזט אלס גאנץ זיכער אנצונעהמען, דאס זיא ניכט דיא העפטיגקייט דער פּרעדיגען אויסבריכט ערזייכען וויירד. עס האט זיך וויעדער געצייגט, דאס דיא פּערבעסערונג דער געזונדהייטספּפלעגע אונד דיא בעזאָנדערע באַטענען פאַרזיכטסמאַסרעגלען דאס בעסטע מיטטעל געגען דיא פּערבריטונג דער באָלערא איזט. דיא פאָלגענדען שטאַטיסטישען דאטען צייגען אין אונטערעסאַנטער וייזע, וויא דיא געפאהרליכקייט דער באָלערא מיט ערדע נייגן אי סבייך אבגענאמען האט. אים יאהרע 1832 וואורדען אין פאַריז 20000 מענשען ביא איינער בעפאַלקערונג פאַן 800000 זייגנגראַפּפּן. 1849 נור 12000 ביא איינער בעפאַלקערונג פאַן 1,200,000 אונד 1865 6000 ביא 2.000,000 זעעלענצאהל. אין מאַרסעל נאַכ עס אים יאהרע 1835 2500 אָפּפער ביא איינער בעפאַלקערונג פאַן 145000 אונד 1865 נור 2000 ביא איינער בעפאַלקערונגס צאהל פאַן 300000 זעעלען.

אים נאַרבאָנגע וויירד דאס ערשיינען דער באָלערא זינגאַלזירט. דיא צאהל דער אָרטע אין פּראַנקרייך אין וועלכען עטצט דיא באָלערא איפּדעמיזירט איזט, ششעלט זיך גנעמעדר איף 14, דיא געזאַמטצאהל דער אין דער באָלערא פּערשטאָרבענען ביז דען 24-טען יולי איף 1800.

* * *

דיא לעטצטען בעריכטען איים זיך פּראַנקרייך בעשטאַטיגען דיא אין אונזערעם יענגסטען בלאַטטע איינגעשפּראָכענע האַפּפּטונג: דיא באָלערא איזט זאַזאַהל אין טולאַן אלס אין מאַרסעל ענטשיעדען אים אבגעהמען בעגרייפען. — דיא שטאַדטע אי אונד אַרל זינד עס נור נאָך אַלליין, וויא איינע פּערשלעמערונג איינגעטרעטען איזט, יעדאָך ניכט אין זאָלכעם מאַסע, דאס מאַן פאַן דייזען שטאַדטען אים איינע געפאַהרליכע פּערבריטונג צו בעפּירכטען האַטטע. (אין אי זינד געסטערן 6, אין אַרל 7 פּערזאָנען אין דער באָלערא געשטאָרבען.)

פּערשיעדענע נייאיגקייטען.

* (מערים אין נייער אויסגאַבע.) זייטדעם דאס נייע הייזרגעזעטץ דאס לעבען דער אַרמען יודען אין רומאַניען אונמאָגלך געמאַכט האט (ווייל דאס דען גאַנצען אָרט אין אַן אונגעזונדען אָרט בעשטראָבען) אָפּט אונד אייגנערען ווערדען, אָפּט אונד אייגנערען בעשטראָבען) בעשטרעבט זיך יעדער רומאַ-

---

פּאָלליעטאָן.

דיא אָפּפער דער באָלערא.

היסטאָרישער ראָמאַן איים דעם 17-טען יאהרהונדערט.

(25-שטע פאָרטשעצונג.)

לאַנגע, אָפּט שטונדענלאַנג קאָנגטע סאַבאַטהאי דיא בלוהענדע שאַנהייט זייגער בריוט שוויינענד, אין טיעפען גראַנקען פּערזונקען, בעטראַכטען, וויא מאַן זיך וואָהל אין דיא מייסטערהאַפטע שאַנהייט איינעס בילדעס פּערזונקען, אבער עס שיען, אלס בליעב ער נור אין קאַלטער בעוואונדערונג, אין שטיינגרער פּערוווּנדערונג דער האַהען שאַנהייט. ווילדע יונגענד אונד אנמוטה איבער דיעזעס איינציגע וועזען איסגענאָמען האַטטע, אָהנע פאַן אירגען עיוואַרטס, צו ליידענשאַפטליכער נלוטה, דיא זייגען יאהרען אנגעמעסען געוועזען וואַרן, הינגעריסען צו ווערדען. סאַבאַטהאי וואַר דייס דערבייס אין טרייבער, זייגן ער אַלליין וואַר, אונד אין זיך צור הייליגקייט צוויינגענדער, זייגן ער זיך אין גע-וועלטשאַפט אנדערער בעגאַבונג. דאָך פּלאָה ער דייעזע געוועלטשאַפט, וו פּיעל אלס מאָגליך, אונד מעהר אלס יע בראַכטע ער אים עריואַכענדען גרייהייט. דיא נאַכטע אין דען גע-וואַסטען דעם מעערעס אונד אם איפער דעסזעלבען צו. עס וואר דורך באַרוכס פאַרגאַרנג לאַנגסאַם קיין גרייהייטס אויפער סאַבאַטהאי'ס שיילען מעהר, דאס אייהר יינגער באַבאַ מיט עגגלען אונד נייסטען פּערקערע. איינע הייליגע שייא עגטפּרינגט דיא נעמטהייר דיינער עהמאַלינען פּרייגדע אויפער מעהר פאַן איהם, אונד זיין פּערטראָפּפענעס טרייפען ווייזען וואר נאַכען נעאַיינגעס, דייעזע שייא צו

פּאָלליעטאָן.

דיא אָפּפער דער באָלערא.

היסטאָרישער ראָמאַן איים דעם 17-טען יאהרהונדערט.

(25-שטע פאָרטשעצונג.)

לאַנגע, אָפּט שטונדענלאַנג קאָנגטע סאַבאַטהאי דיא בלוהענדע שאַנהייט זייגער בריוט שוויינענד, אין טיעפען גראַנקען פּערזונקען, בעטראַכטען, וויא מאַן זיך וואָהל אין דיא מייסטערהאַפטע שאַנהייט איינעס בילדעס פּערזונקען, אבער עס שיען, אלס בליעב ער נור אין קאַלטער בעוואונדערונג, אין שטיינגרער פּערוווּנדערונג דער האַהען שאַנהייט. ווילדע יונגענד אונד אנמוטה איבער דייעזעס איינציגע וועזען איסגענאָמען האַטטע, אָהנע פאַן אירגען עיוואַרטס, צו ליידענשאַפטליכער נלוטה, דיא זייגען יאהרען אנגעמעסען געוועזען וואַרן, הינגעריסען צו ווערדען. סאַבאַטהאי וואַר דייס דערבייס אין טרייבער, זייגן ער אַלליין וואַר, אונד אין זיך צור הייליגקייט צוויינגענדער, זייגן ער זיך אין גע-וועלטשאַפט אנדערער בעגאַבונג. דאָך פּלאָה ער דייעזע געוועלטשאַפט, וו פּיעל אלס מאָגליך, אונד מעהר אלס יע בראַכטע ער אים עריואַכענדען גרייהייט. דיא נאַכטע אין דען גע-וואַסטען דעם מעערעס אונד אם איפער דעסזעלבען צו. עס וואר דורך באַרוכס פאַרגאַרנג לאַנגסאַם קיין גרייהייטס אויפער סאַבאַטהאי'ס שיילען מעהר, דאס אייהר יינגער באַבאַ מיט עגגלען אונד נייסטען פּערקערע. איינע הייליגע שייא עגטפּרינגט דיא נעמטהייר דיינער עהמאַלינען פּרייגדע אויפער מעהר פאַן איהם, אונד זיין פּערטראָפּפענעס טרייפען ווייזען וואר נאַכען נעאַיינגעס, דייעזע שייא צו

איף דען פּערשיעדען איינזעלן דעם וועלטמעערעס, אין אמעריקא, איבערהאַלב, אונד צוואר מיט איינער גראָסערען פּרובטבאַרקייט דער עהען אונד איינער געריינגערען שטערבלבקייט אין דער קינדהייט אלס אירגענד אין אנדערער פאָלקסשטאַמם. (עס פאַללט ערסט איף 46 יודען 1 טאַרעסאַלל, וואהרענד ביא דען אנדערען פאָלקערן שאָן איף 21.) דייעזע געריינגע שטערבלבקייט ביא דען יודען קאָנן נור אים אהרער איסערגעוויאָהנלבען מאַסקייט, אים אהרער רעגעלמאַסיגען אונד געאָרדענטען לעבענס-ווייזע ערקלאָרט ווערדען. דער יודישע שטאַמם איזט, וויא אַנדערע, דער יודענגעדאַנקען פּרייגדע איף דער ערדע עקסיסטירט, אונד דאַרום אללען ערקלאָרט עס זיך, וויא דיא יודען דען שטאַמ-לבען העטען אונד דען גרייזאַמען פּערפאָלגונגען וואהרענד דער אהרהונדערטע וועדערשטאַנדען קאָנ-טען. בעשטעהט דער איינע איינגע האהע-ע לע בעגסקראַפּפּן, וועלכע דעם יודישען שטאַממע ערלייכטערונג אין איהרע לייבען אין איהרע לייבען דיא אַרבייט אַרבייטען אין דער געגיען בעפאַלונג דער פּאַרשיעדענען, וועלכע מאָגען דען יודען געגעבען האַבען פּעללייכט אין אהרעם ווייטע רעגעלמאַסיגען אונד געאָרדענטען לעבענס-ווייזע ערקלאָרט ווערדען. דער יודישע שטאַמם איזט, וויא געזאָגט, אין דער יודענגעדאַנקען-ווייזע אונד דער יודענגעדאַנקען-ווייזע אין דער ערדע עקסיסטירט, אונד דאַרום אללען ערקלאָרט עס זיך, וויא דיא יודען דען שטאַמ-לבען העטען אונד דען גרייזאַמען פּערפאָלגונגען וואהרענד דער אהרהונדערטע וועדערשטאַנדען קאָנ-טען. בעשטעהט דער איינע איינגע האהע-ע לע בעגסקראַפּפּן, וועלכע דעם יודישען שטאַממע ערלייכטערונג אין איהרע לייבען דיא אַרבייט אַרבייטען אין דער געגיען בעפאַלונג דער פּאַרשיעדענען, וועלכע מאָגען דען יודען געגעבען האַבען פּעללייכט אין אהרעם ווייטע רעגעלמאַסיגען אונד געאָרדענטען לעבענס-ווייזע ערקלאָרט ווערדען. דער יודישע שטאַמם איזט, וויא געזאָגט,

נימנאוזן. דער ווּדע אבער ווילל זיך איף קוינען פאלל עגזוּאגרען לאסען; ער נימם קוין נגאדעג בראך אן. זאנדערן ווילל זיך ליעבער איף איינגע פיסט דורך דיא וועלט שלאגען. דאס איסט־וואהלטע פאלל א זט נאך־דוּטשע אין פרייא פראקטיצירענדער רעליגיאנס. אונד דוּטשענלעהרער. דיא אויפגאבע דער ווּדען בעשטעהט דארין, דיא כריסטען פראק־טיש צו דזשטרוּכען לעבענסוויזע צו ערמאהנען טראטץ כריסטליכער רעליגיאן ניממט דאס פער־בריעכען אממער צו. ביא אינס כ ר י ס ט ע ן ווּיד מיט נאכסטעגליכע ג ע ר י כ ט ל ט. אים טרייבט דיא עגדד ווּדרען מיססאנארע נאך אפריקא געשיקט, דאמיט זיא דען נעגערן כריסטליכע נאכס־טענליכע פרעדיגען, יאהרענד כ ר י א א נ ס דאהיים כריסטען צווישען כריסטען פערהינגערן. ווּנד ווי־ גיט נוכט הוּלליר? דער ווּדע אוּט איין פראטעסטער מאנן: איך בין נוכט דורך וואהרט, אבער נוכט דורך וואהרט. אונד דערן מאכט: ווּדען פערהינגערן צווישען ווּדען נוּט. איזט דער ווּדע אלזו אוּנזער לעהרער?

*(איינע נ ר י י ע נ ה א ט ט ע ס צ ע נ ע.)

אין דער שטראפאנשטאלט שטיין איזט געסטערן פערהינגארט בייסמארטער (קאטאהליק) דער ווּנען געפאנגנסוויכטער ערמארדעטע, הינגעריכטעט ווּאדען. דיא הינריכטונג ערפאלגטע איזטער עגנ־וּעטגעגערעגעגדען אומשטאנדען. דער 21־יאהריגע כריסטע וּוּרדע דן מיט דער כרעאט דער פער־צווייפלונג געגען דען שארפריכטער אונד דעסען גהילפען. אלס איהם דיא הענקערגעזוּעלען דיא האנדע בינדען ווּאלטען, שלייד־עטע ער זיא אאן זיך ווּיי. עס עגטשטאנד איין שרעקליכעס ווּיגען אונד דאס מיליטאר מוּסטע דעם הענקער צו הילפע אילען. אים דען פערצווּיפעלטען צו באנדיגען. בייסמאנטער בייזלטע ווּיא איין ווּילדעס טהיער אונד אלס איהם דער שארפריכטער דען שטריק אבער דען האלז ווּארף, ערפאסטע ער דענזעלבען מיט דען צאהנען, אונד העלט איהן מיט ווּיזעגד־ראפט פעסט אונדעם ער שריע: „ווּיגען ווּאלטע איהר מך איהר הונדע.“ דעם ווּארען דינע לעצט־טען ווּאהרט, דענן דער שארפריכטער האטטע אים אין דעגעם אממעגטע דיא שלינגע אים דעם מונדע גערסטען אונד אים דען האלז געלעגט.

*(גלייכזעיטיגע מינוסטער — אינגלייכזעיטיגע פאטטע ר.) אינטער דען מיגיסטעריע, דער גגיגעוּיארד האט עס נאך קיינער זאלאנגע אים אמטע איסגעהאלטען, וּוּיא דער אינ־גארישע קולטוסמיגיסטער איגיסט טרעפארט, דער ווּיס 14 יאהרען אונגעגבראכען מוּטגלידער דער רעגיערונג איזט. ער איזט אין איינגע אמטע אאן זעלטענעס גלוקקגעבעגיסטגס, דענן אאן גענגערישען

אדער מיד הונאד צו שטיצגען אין דאס מיגיסטע פערדיעבען דעם עוּוּיגען מעדעס? נוּט מיר אין ווּיצגען, איך שמאכטע דארנאך. איך פאסטע אונד בעטע. וּוּאכעגלאנג קאמטע קוּיגע אירדישע שפּייזע איבער מוּיגע צונגע אונד מוּיגע וּוּאדע דונד נור נעבעט אונד לעהרע, אללעס פערהערליכ־גונג דיינעס נאמענס. זא עבארמע דיך עגדליך מוּיגער אונד לאס מיך אין וּוּאדע דער בעשטאטיגונג הארען. דאמיט דיעע קוּיאלגנדע צווּיפעל אאן מוּיגער זעלע נעהאבען ווּערדע! — וּוּיא? אונד האב איך נוכט שאן אין ווּיצגען? שפּראך נוכט מיהרמאה איך וּוּיא עס? האט דיך נאטט נוכט מוּיגע מאמאר אפפגנארט? שפּראך ער נוכט דורך יאכעלס שלאפגדען מונד צו מיר? מיהרמאה! — מאמאר! — יאכעל! — וּוּאהער מאכטע עס מאמאר וּוּיסטען, דאס איך דער מעסטאס וּוּיא? נא גיע וּוּאגטע איך, וּוּיא דאריבער צו בעפּראגען. איך וּוּיס נוכט, ווּילל בע שּוּיא מיך ششעט דאפאן אבהילדע, מיט אוהר דאריבער צו שפּרעכען. אונד יאכעל וּוּאגטע איך וּוּאכענד דאפאן, וּוּאהער אוהר וּוּאהל דיא אפפגנארגונג נעקאממען? איך מוּס וּוּיא פראגען. איין אונזוּיר־ششעהליכער דיאנג בייטגס מיך. וּוּיא? איך ششעדע אן דער שוּיזעלדע דעם האטטען עדענגליקס, דיא דיי־עגגדטטע מאטטע מוּיגע פאלקס בייششע אוהר בייטש־לוּגען אוהר פערגאנגענע נאך מיר אוּיס, וּוּיכטיגס אונד אבערפלוס וּוּנקען מיר, אבער אונגאפערדען ווּענדע איך מך אב, איך קאנן מיך דעططען נוכט פּרייען. וּוּאס דונד שאנדדיש דעם וּוּיכטעס אונד פללדע דעם וּוּיכטיגס מיר מיך? דיא קאנגען מיך נוכט לאקען, מיר ווּינקט אין האנד דעם צוּיעל, אונד איך מוּס מיטאططען, מיך דעططען ווּוּידדע עי נאכען. ششעט בעططט נור אין פערלאנגען דורך מוּיגע

ווּיגגען. ווּיגען מאן אוּיגגס, ווּיא ششעט אאנגען ווּוּיד: מאוּעס ווּוּידדיגעס ווּיב וּוּאר ציפּפּאָרא אונד דאווּוּדס הוּיס־געלוּיבططס ווּיב וּוּאר מיכאל, דאגן ווּוּיד מאן הינצוּוּעططען: מאבططאהיס גלוקוקעלוּגעס ווּיב וּוּאר דיא שאגע מאططאר, אונד דיא בעططגלקططע אין דער פּרייגדען אוּיגגען נאططען, ווּיא מאוּעס אונד דאווּוּדס אונד מיכאל בططגלוקס וּוּאגדען.“

„וּאָ גלוּיבططס דוּא נאך אוּططער אן דוּיגע אוּיגططططע ערהעבططגונג אונד נאططע אין אונזוּערס פאלקע?“ פּראגططططע דיא בططיס אططططס אططططגנער אונד שלططططען.

„אונד גלוּיבططס דוּא ניכט דאראן?“ פּראגططططע יאכעל ערططططגגס, אונדططططס דיא דער פּרייططططדען אוּוּגططططען שאططططען בططططיططططگ אطططططط